№ 259 სამშაბათი, 18 ივნისი 1918 წ. № 259

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სახალხო საქმე

მთავარი კომიტეტის ორგანო

ბორჩალოს მაზრა თათრებისაგან გასწმინდეს: 400 თათარი დაიქცევეს და ხელთ იგდეს სურსათი და საომარი ძასალა.—მაჰმადიანთა ეროვნული საბჭო განჯაში გმდავიდა.—დღეს სტამბოლში მიემგზავრება ჩრდილო კავკასიის მთიულთა დელეგაცია.—მაჰმადიანი ქართველები უკმაყოფილონი არიან ოსმალოებით: ამ ნიადაგზე ბათომში ოსმალოებს დაუტუსაღებიათ რამდენიმე პირი.

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე ჰეტიტით ღირს 50 კაპ., უკანასკნელზე—30 კაპ., კვეკლიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი ჟეტიტ ტექსტის წინ—1 მ., უკან—50 კ. ფასი ხაზგასმიანი განცხადებისა ზომაზე დამოკიდებული: 15×2 ღირს 10 მანეთ., 20×2 ღირს 15 მან., 3 ხაზიან შემდეგ ხაზგასმიანი განცხადება მიიღება სტამბა „ხალხი საქმეში" (ქ. თბილისი ძველი „ნადვორა") ბარათინის ქუჩა, სახლი № 14 და ყიდულობა ორი მანეთით მეტი.

ყველა განცხადება კვეკლიის გარეშე, მიიღება მხოლოდ რედაქციაში.

ხელის-მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „ხალხი საქმის" რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე საღამოს-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე. ხელმოწერილი წერილები არ დაიბეჭდება, დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები ხელ არ ინახება: ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სახალხის ქ., ხარაჯიშვილის ს. № 6.

ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისათვის: Тифлисъ „Сахалхо Сакма", поч. ящ. 190.

ფასი ტფილისში და პროვინციაში 40 კაპ. რაკ. გზის სადგურებ. 50 კაპ.

ტელეფონი 12—29

გაზეთი „სახალხო საქმე" ღირს:

ერთის თვით 8 მანეთი. ნომერი ღირს პროვინციასა და ტფილისში 40 კ., რკ. გზის სადგურებზე 50 კ.

ხელისმოწერა გაზეთზე მიიღება რედაქციაში დილის 9 საათიდან 3 საათამდე, ფოსტით ასე: ტფილისი, ფოსტის უთი 190, „სახალხო საქმის" რედაქციას.

ივნისის 17-ს დილის 6 საათზე, ხახგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა

თეგრონია დიმიტრის ასული მდივანისა,

რასაც დრმა გულისტკივილით აუწყებენ ნათესავთა და მეგობართა გარდაცვალებულის ქალიშვილნი მარიამ ვასილის ასული მდივნისა და ნატალია ვასილის ასული არდაზიანისა, ვაჟიშვილი გიორგი ვასილის ძე მდივანი და შვილის-შვილნი ვასილ იერემიას ძე შეუღლითურთ და მიხეილ იერემიას ძე ჩიქოვანი.

პანაშვიდი სამშაბათს, ივნისის 18-ს, საღ. 7 ნახ. საათზე, მიცვალებულის ბინაზე: კეკელიძის ქუჩა, სახლი № 7. გამოსვენება ოთხშაბათს, ივნისის 19-ს, დილის 9 საათ. ჩუღურეთის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიაში. დაკრძალვა წმ. ნინოს სასაფლაოზე. 643

დიდი ცირკი

ძმ. ეფიმოვებისა

ბიბილის პრ., მუშტ. ახლო, საკუთ. ახლად შეკეთ. კაპიტალური საზამთრო შენობა, ტელეფ. 18—00.

დღეს, ივნისის 18-ს გაიმართება

დიდი პორტი

საგლადიატორო წარმოდგენა. მრავალი ახალი ნომერი „ეშმაკის ხიდი" და „სიკვდილის ანძა". მონაწილეობენ ბეტერსონი, ესმერალდა, კომო, იუნჰეიმი, მიშელი და სხვ. მზადდება კაპელდინერების დღესასწაული.

მთავარი ადმინისტრატორი: პ. ელიზაროვი. 644

განცხადება

ჭათურის ქალაქის თვითმართველობა საჭაროდ იწვევს ქალაქის აფთიაქისთვის გამოცდილ და მცოდნე აფთიაქის გამგე

პროვიზორს-ბაქტერიოლოგს

განცხადებები და საბუთები გამოგზავნილ უნდა იქნას ქალაქის გამგეობის სახელზე 1 ივლისამდე. სამსახურის პირობების გაგება შეიძლება ქალაქის გამგეობაში.

1194 ჭიათურის ქალაქის გამგეობა.

ვასწავლით

ქართულ სიმღერა-ბალღებას

და

ვამზადებთ მომღერალ მგალობლებს დიდ და მუდმივ სახალხო გუნდისათვის. მიღება და ჩაწერა ძმ. ქავსაძეებთან (ქართულ ბანკში და ქალაქის გამგეობაში).

სწავლა-ვბრძანებობა: ჩუღურეთის ნიკოლოზის კლასი. სამშაბ. და პარასკევს საღ. 5—8 ს. გამოცდილნი მომღერ.-მგალობელნი მიიღებიან ჯამაგირით. 1196

ჩვენი. 18 ივნისი 1918 წ.

საქართველოს მთავრობის დეკლარაცია.

საქართველოს პარლამენტში მთავრობამ წაიკითხა დეკლარაცია. როგორც რევოლიუციამდე, ისე რევოლიუციის ხანაში ჩვენ არა ერთსა და ორს დეკლარაციას გავცნობიერთ, ხოლო საქართველოს რესპუბლიკის პირველ მთავრობის დეკლარაციას სიამოვნებით შეხვდება ყოველი ერთგული მუშაკი რევოლიუციისა, რომელსაც შესისხლხორცებული აქვს რევოლიუციის სიცოცხლე ეროვნული სიცოცხლის ნიადაგზე.

უმთავრესი მოტივი დეკლარაციისა—ეროვნული შეგნებაა, ერის სიცოცხლე, ფიზიკური არსებობა და ამისათვის სახელმწიფოებრივ ორგანოების მოწყობა—ლეიტმოტივია მთავრობის განცხადებისა. დღემდე ჩვენთვის არ არსებობდა სახელმწიფოებრივ აპარატის სტრუქტურა, ყველაფერი წარმოადგენდა მასალას სახელმწიფოს ასაგებად და დაგროვილი მასალაც ისეთ დომხალს წარმოადგენდა, რომ სახელმწიფოებრივ მექანიკის მაგივრად ვხედავდით საშინელს დეზორგანიზაციას. საქართველოს დემოკრატიამ მხოლოდ ეროვნულ სუვერენიტეტის ნიადაგზე გამოაცხადა შესაძლოება სახელმწიფოს ერთი მთავრობის არსებობისა. ამ მეტად მნიშვნელოვან ნაბიჯს მთავრობისას საქართველოს დემოკრატია ოდფრთოვანებით შეხვდება.

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის დეკლარაცია აგებულია სწორ პარლამენტარიზმის პრინციპზე. ეროვნული სუვერენიტეტი, სუვერენული მთავრობა, პასუხისმგებელი მთავრობა და მკაცრი სისტემა სახელმწიფოს მექანიკისა უტყუარ მასალად ხდება იმ შენობის ასაგებად, რომელსაც ძლიერი საქართველო ეწოდება. გაწვრთნილი ჯარი, დაგროვილი სამხედრო მასალა, ხელსაყრელ ფინანსიურ კონიუნქტურის შექმნა, მიწის და მრეწველ მუშათა კეთილდღეობა, პოლიტიკურ-სოციალური რეფორმები ქართულ სახელმწიფოს სისტემის ფსიქოლოგიურ, ფიზიკურ და ეკონომიურ გაძლიერებისათვის არის დასახული. ამ შემთხვევაშიაც მთავრობის დეკლარაცია მთლიანია, დემოკრატიზმის გრძნობით არის გაჟღენთილი, ვინაიდან მარტო აბსტრაქტიული სახელმწიფოებრივი სტრუქტურა კი არ არის წარმოდგენილი, არემედ ის წყაროებიც, საზოგადოებრივი პირობებიც გამონახულია, რომელნიც უნდა შეადგენდეს მთავრობის საარსებო ნიადაგს.

ასეთია ბაზისი საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის საშინაო წყობილების განმტკიცებისათვის. ასეთსავე სიმტკიცით ფიქრობს მთავრობა დაიცვას ერის ინტერესები საგარეო პოლიტიკის სფეროში. ზავის საერთო სახელმძღვანელო მისწრაფებაა ქართველ თანამედროვე მთავრობისა, ხელუხლებელი ტერიტორია, სტრატეგიული, ეკონომიური და ეთნიური ადგილები. მტკიცე ზავის და ნორმალურ მდგომარეობის შექმნის აუკილებელ პირობად არის მიჩნეული, რისივისაც სათანადო მუშაობას გასწევს მთავრობის საგარეო საქმეთა უწყება.

ეს წესწყობილების აგება, რეფორმების გატარება, სრული ლიკვიდაცია ძველის და მოწყობა ნორჩი ძლიერი რესპუბლიკანურ სახელმწიფოს დიდ ენერგიას, მხნეობას და გამოცდილებას მოითხოვს. ამ საქმეში ქართველი ერის ყველა ცოცხალი ძალა უნდა დაეხმაროს მთავრობას, ვინაიდან მხოლოდ მთელ ძალთა კოორდინაცია შეასრულებინებს მთავრობას გამოცხადებულ დეკლარაციას.

ს. ფირცხალავას სიტყვა

წარმოთქმული ეროვნულ საბჭოს კრებაზე ივნისის 15-ს.

საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქენო!

სრული სამი კვირა შესრულდა, რაც საქართველოს დამოუკიდებლობა გამოცხადდა, რაც მოხდა აქტი უმაღლესი მნიშვნელობისა—ქართველი ერის უზენაესის, სუვერენული უფლებებით შემოსვისა. ჩვენი ერის, ჩვენის მოდგმის საუკუნეთა და ათას წელთა ისტორიაში ეს ერთი უდიდესი მოვლენათა-განია. ერი, თითქმის ცოცხალმკვდარი, ერი, ყოველ უფლებას და ღირსებას აყრილი, აღსდგა და ისევ გაიჭედა კავშირი წარსულთან, აღორძინდა ქართველი ერის მთლიანობა და იგი კვლავ გამოვიდა ისტორიულ ასპარეზზე.

მართალია, მეტად მძიმე პირობებში მოხდა ჩვენი დამოუკიდებლობის გამოცხადება—ბრძოლის ველი ჩვენი საუკეთესო ძმების სისხლით ირწყვებოდა, გალალებულმა მტერმა გადმოლახა ჩვენი ტერიტორია და ძალით ჩამოგვგლეჯა უძვირფასესი კუთხეები, გაანადგა ჩვენი მიწა-წყალი და ჩვენს სიხარულს სიმწარე და ნაღველი შეერია, ღიმილი ცრემლებმა მორწყეს,—მაგრამ მაინც, რაც მოხდა მაისის 26, ეს უაღრესი ისტორიული აქტია და მისი კვალი სამარადისოდ წარუშლელი იქნება ჩვენს ცხოვრებაში. ქართველმა ერმა თავის ნებისყოფა გამოსთქვა, რომ ცოცხალია, სურს თვითარსებობა, თავისუფლება, რომ თავის ქვეყნის ბატონ პატრონი ისევითონაა, რომ თავის თავს ეკუთვნის და არა სხვის არსებაში ჰპოვებს ძალას და მიზანს, აქვს საკუთარი პოლიტიკა, საკუთარი გეგმა მომქმედებისა...

26 მაისს განხორციელდა მრავალ თაობათა საოცნებო საგანი. იყო დრო, როცა ქართველობის სანატრელი იყო უბრალო საერობო თვითმართველობა. დღეს კი ქართველი ერი სრულიად დამოუკიდებელია და შეუძლია მოაწყოს თავისი ბედი როგორც უჯობს, როგორც უკეთ შეეფერება მის საჭიროებას, და თავისუფალი სარბიელი მისცეს ყოველს თავის ძალას და ნიჭს.

დინჯად, მაგრამ დრმა კმაყოფილებით შეეგება ქართველი ერი თავის განთავისუფლების აქტს. უდიდესი სიხარული განიცადა სოციალისტ-ფედერალისტების პარტიამაც, რომელმაც იხილა ერთი თავის ახლობელ მისწრაფებათაგანის შესრულება. ჩვენი სოფლმხედველობის ერთერთ ძირითად საფუძველს მუდამ შეადგენდა ფედერალიზმი. თავისუფალი კავშირი თავისუფალ ერთა შორის. ვფიქრობდით, რომ რუსეთის გარდაქმნა დემოკრატიულ ფედერატიულ რესპუბლიკად საკმაოდ უზრუნველყოფდა საქართველოს თავისუფლებას. გვინდოდა ამასთანავე, რომ კავკასიის ერებს შორისაც დამყარებულიყო ფედერალური კავშირი, ამით გაგვიადვილდებოდა ერთმანეთის ფიზიკური დაცვა და დაუბრკოლებელი იქნებოდა ჩვენი ეკონომიური და კულტურული განვითარება. მაგრამ ისტორიულმა მსვლელობამ შეუძლებელი გახადა ეხლანდელ პირობებში ჩვენი მისწრაფების განხორციელება. ხოლო ეს ოდნავად არ ნიშნავს საზოგადოთ ფედერალიზმის საბოლოო უკუგდებას: მომავალი ერთა და სახელმწიფოთა კავშირს ეკუთვნის. კაცობრიობის წინსვლა წარმოუდგენელია გარეშე შეთანხმებისა და შეკავშირებისა და თუ დღეს საქართველოს სრული დამოუკიდებლობა საუკეთესო ფორმაა ქართველი ხალხის კეთილდღეობისათვის, დადგება დრო, როცა თავისუფლებაში განმტკიცებული საქართველო შეუკავშირდება სხვა ერთა დემოკრატიულ სახელმწიფოებს და მათთან ერთად შეადგენს თავისუფალს და თანასწორუფლებიან კავშირს.

დღეს კი მთელის ჩვენის არსებით მივესალმებით საქართველოს დამოუკიდებელ რესპუბლიკას და ნაზად ვართ არ დაეერიდით არავითარ მსხვერპლს მის განმტკიცებისა და დაცვისათვის. ვუცხადებთ ჩვენს ნდობას რესპუბლიკის პირველ მთავრობას, რომელსაც დავეხმარებით ყოველის ჩვენის ძალით იმ მძიმე და პასუხსაგებ საქმეში, რომელიც თავს იდვა დღევანდელს მართლაც ყოვლად მწვავე და რთულს პირობებში.

მაგრამ ამასთანავე საჭიროდ მიგვაჩნია ყურადღება მივაქციოთ ზოგიერთ გარემოებას. დეკლარაციაში, რომელიც ესეცაა მოვისმინეთ მთავრობის თავჯდომარისაგან, მოკლედ, სქემატიურად აღნიშნულია, თუ რას აქცევს მთავარ ყურადღებას ჩვენი მთავრობა, რის გაკეთება განუზრახავს ახლო მომავალში, რომ გაამაგროს ნორჩი სახელმწიფოს სხეული და დაიცვას ქართველი ხალხის დამოუკიდებელი არსებობა. ვფიქრობთ, რომ დაკვირვებულად შემუშავებულ და მოსაზრებულ განცხადებაში ზოგი მნიშვნელოვანი საგანი სათანადოდ არაა გაშუქებული. მაგალითად, ვიტყოდით, რომ საყოველთაო თანაგრძნობის ღირსია მთავრობის მისწრაფება ზავის დასამყარებლად. მაგრამ ჩვენ გვინდა, რომ მთავრობას არა ნაკლები მისწრაფება ჰქონდეს ჩვენი საომარი მომზადებისადმი და ყოველს მის ერთს ნაბიჯს საზავოდ გადადგმულს თან უნდა სდევდეს ორი ნაბიჯი ჩვენი სამხედრო გაძლიერებისათვის, ვინაიდან მხოლოდ და მხოლოდ ამ შემთხვევაში შეეიძლებთ მტკიცე ზავის მოპოვებას, ისეთ ზავისას, რომელიც არ შებორკავს ჩვენს თავისუფალ არსებობას.

მთავრობას განუზრახავს გერმანიასთან შეთანხმება და რამდენიმედ ქიდეც განუზორციელებია ეს. ჩვენის აზრით, გერმანიასთან დაახლოვება სასარგებლოა ჩვენთვის დღევანდელ ვითარებაში, მაგრამ საჭიროა, რომ საქართველოს და გერმანიის ურთიერთობას ჰქონდეს გარკვეული უფლებრივი სახე. საჭიროა ამასთანავე გამორკვევა დამოკიდებულობისა სხვა სახელმწიფოებთან.

ნათლად უნდა იყოს გამოცხადებული, რომ საქართველოს რესპუბლიკა გამსჭვალულია ყოველის თანაგრძნობით მეზობლებისადმი და მათთან კეთილი, სამართლიანი ურთიერთობის დამყარება მიაჩნია აუცილებელ პირობად თავის არსებობის სიმტკიცისათვის. ხოლო ისიც უეჭვო უნდა იყოს ყველასათვის. რომ მთავრობა არავის შეალახვინებს რესპუბლიკის საარსებო ინტერესებს და ყოველის საშუალებით დაიცავს თავის სახელმწიფებრივობას...

მთავრობა ბევრს საშინაო რეფორმას გვპირდება და ნახევარიც რომ შეასრულოს, დაუფასებელი იქნებოდა მისი სამსახური ქვეყნის წინაშე. სხვათა შორის მთავრობა ამბობს თავის დეკლარაციაში, რომ **ხელს შეუწყობს** სოციალურ კანონმდებლობის განვითარებას და მუშათა კლასის მდგომარეობის გაუმჯობესებას. ვფიქრობთ, რომ ეს ცოტა რბილად, მკრთალად არის ნათქვამი. სოციალურ კანონ-მდებლობის სფეროში მთავრობის პოლიტიკა უნდა იყოს გადაპრილი და გაბედული. დარწმუნებული ვართ, რომ მთავრობას, რომელსაც აქ გულისხმობენ. ჩვენ, მთავრობას, მიზნად გვაქვს დასახული შევქმნათ მტკიცე სახელმწიფოებრივი წესიერება და მართველობა და სრულებითაც არა გაწყდიან სოციალურ თუ პოლიტიკურექსპერიმენტთა საგნად ვაქცეთ ჩვენი ნორჩი სახელმწიფო.

რაც შეეხება ქართულ ენას, უნდა ვსთქვა, რომ მასაც ამ მოკლე ხანში ეძნება ის ადგილი, რომელიც მას შეეფერება.

სოც.-ფედერალისტთა ფრაქციამ განაცხადა, რომ მთავრობა ვალდებულია უფრო გადაპრით და მკაფიოდ გამოსთქვას თავის სოციალური კრედო. ჩვენი მთავრობა საერთოდ განირჩევა იმ მთავრობათაგან, რომელნიც ბევრს პირდებიან და ნაკლებს აკეთებენ. რა თქმა უნდა, მთავრობა თავის მოქმედება-მოღვაწეობის დრის არ დაივიწყებს იმ მარჯვენას, რომელმაც რევოლიუცია შეჰქმნა და დიდი წილი უძევს ხალხის გაბედნიერებაში.

ფინანსთა მინისტრი გ. ყურული. ჩემ აქ არ ყოფნის დროს პატივცემულს ბ ნ აფხაზს განუცხადებია, რომ ბიუჯეტი მთავრობას არა აქვს, რომ გამოურკვეველია ფინანსიური სისტემა და მესამედ, რომ ხარჯებში არეულობაა. არ გახლდით აქ იმიტომ, რომ ვთაკმჯდომარეობდი იმ კრებას, რომელიც ბიუჯეტს და საფინანსო სისტემას იკვლევს. მე მოკლედ მოგახსენებთ, თუ რა გააკეთა მთავრობამ 17 დღის განმავლობაში, რაც იგი აირჩა. ფინანსთა სამინისტრომ მოისურვა აჩქარებით ბიუჯეტი განიხილოს და ამისთვის მოაწყო თათბირი სამი მინისტრისა: ფინანსთა, შრომისა და შინაგან საქმეთა. ამის გამო ყველა სამინისტროში გაცხარებული მუშაობა სწარმოებს და თამამად შემიძლიან ვსთქვა, რომ ყველა სამინისტრო უკვე ასრულებს თავის საუწყებო ბიუჯეტის შემუშავებას. მაგრამ სახელმწიფოს არსებობისთვის არ კმარა მარტო ხარჯების აღრიცხვა. თუ არ იქმნა შემოსავალი, შეუძლებელია სახელმწიფოს მართვა გამგეობა. დღეს თუ ხვალ სათანადო უწყება მე წარმომიდგენს სტატისტიკურს და ფინანსიურ ცნობებს. საბაჟო დაწესებულებათა წარმომადგენელი იმუშავებენ მასალას იმისთვის, რომ შეიძლებიდეს რესპუბლიკის შემოსავლის გათვალისწინება, სიძნელე ამ საქმისა მდგომარეობს იმაში, რომ საბაჟო საზღვრები იცვლება.

გ. ვეშაპიძე. (ნაციონალ-დემოკრატი). ჩვენი პარტიის მთავარმა კომიტეტმა მთავრობაში მონაწილეობის მიღების გამო დაადგინა, რომ მთავრობაში შესვლას უნდა წინ უსწრობდეს შეთანხმება პარტიათა შორის სახელმწიფოებრივ კურსზე, ხოლო ჩვენი პარტია შესაძლებლად სცნობს გაგზავნოს თავის წარმომადგენელი მთავრობაში პერსონალურად.

საბოლოო ეტაპი საქართველოსი არის ბურჟუაზიული ს ხელმწიფო, ამიტომ სოციალისტური მთავრობის კრიტიკა უნდა გაგრძელდეს მანამდე, სანამ დღევანდელი განწყობილება ჩვენდა სასარგებლოდ პროპორციით არ შეიცვლება.

ჩვენი მთავრობის პირველშობილი შეცდომა იმაშია, რომ ამ სასახლეში დღესაც ორი მთავრობაა. ამის მაჩვენებელია ის რომ ეროვნული დროშა დღესაც არა ფრიალებს სასახლის თავზე.

სანამ მთავრობა არ უზრუნველჰყოფს კაპიტალიზმის განვითარებას და კერძო საკუთრების ხელუხლებლობას, სანამ მთავრობა არ დაიკანონებს პირველი ერის მთელი თავისებურობის გაშლისა, რომ ქართულ სახელმწიფოში ქართველი ერის შემოქმედება დაეწაფოს უმაღლეს იდეალებს და შეიქნეს საკაცობრიო ოჯახის ღირსეული წევრი. ეროვნული პოლიტიკა ქვაკუთხედი უნდა იყოს ჩვენი მთავრობისთვის. ეს სრულებით არ უნდა ნიშნავდეს საქართველოს ფარგლებში მცხოვრებ სხვა ერთა უმცირესობის შევიწროვებას. ჩვენ, რომელთაც განვიცადეთ რუსეთის თვითმპყრობელობის მძიმე კირთები და ყოველგვარი ეროვნული დევნა, როგორ შეგვიძლია ალვმართოთ ხელი რომელიმე ერის დასაჩაგრავად! ყოველი არა ქართველი უნდა ხედავდეს საქართველოში დედას და არა დედინაცვალს, მაგრამ მიუხედავად ამისა საქართველოს რესპუბლიკა ყოველის უწინარეს არის ქართველი ერის სახელმწიფო...

დეე, აღიჭურვოს ჩვენი ახალგაზდა რესპუბლიკის მთავრობა ღრმა სახელმწიფოებრივის იდეით, შეურყევლის რწმენით ქართველი ერისა და ეროვნებისადმი, დაენდოს ფართოდ ქართველ დემოკრატიას, ბრძოლებში უკვე გამობრძმედილსა და იგი პირნათლად შეასრულებს დაკისრებულს დიადს საქმეს. მოუპოვებს სიმტკიცეს საქართველოს რესპუბლიკას, დაიცვავს საქართველოს ტერიტორიას და ქართველი ერის თავ-სუფლების და ...

თან მთელი ქვეყნის მშრომელი ხალხის უდიდესი იდეალის—სოციალიზმის განხორციელებას!..

მთავრობაში

— მთავრობის სხდომაზე ივნისის 15-ს დამტკიცდა მთავრობის საქმეების სამართველოს შტატები. დადგენილია თვეურათ მინისტრებს მიეცეთ 1.500 მ., მინისტრის ამხანაგებს 1.350 მანეთი და ამას გარდა ხარჯებისთვის: მინისტრების საბჭოს თავმჯდომარეს 15 ათასი მანეთი წელიწადში, ეროვნულ საბჭოს თავმჯდომარეს 15 ათასი მანეთი წელიწადში, სამხედრო და საგარეო საქმეთა მინისტრებს 10 ათასი მანეთი წელიწადში.

— დადგენილია გზათა მინისტრს მიეცეს ავანსად 50 ათასი მან. რკინის გზის ქონების შესაძენად, ამასთანავე დაევალა ერთი კვირის განმავლობაში ხარჯების ანგარიში წარმოადგინოს.

— ფოსტის სადგურების შესანახავად ტფილისის საგუბერნიო კომისარს 1 მილიონი და 637,088 მანეთი გადაეცა და ქუთაისისას 1 მილ. 247000 მან.

— გზათა მინისტრს დაევალა საჩქაროდ მოაწყოს ავტომობილებით ფოსტის გადატანა.

— საკითხი ლიტვის, პოლონეთის და უკრაინის მცხოვრებთა დაკმაყოფილების შესახებ შეტანილია საგარეო საქმეთა სამინისტროში.

— უკრაინის რადის კომისარიატს გადაეცა 12 ათასი მანეთი.

— ჩრდილოეთ კავკასიაში პურის საყიდლად გადადებულია 4 ნახევარი მილიონი მანეთი და გურიაში თამბაქოს საყიდლად 500 ათასი მანეთი.

— № 2 სასურსათო კომიტეტს, სინათლისათვის 6000 მანეთი გადაეცა, ჯამაგირს მოუმატებენ დემობილიზაციის გამო, იმ პირებს რომელნიც საადმინისტრაციო თანამდებობას ასრულებდნენ არა 1 წლის ნაკლებ, სხვები კი ძველი ანგარიშით იქნებიან გასტუმრებულნი.

— ოფიცრების და მოხელეების შესახებ საკითხი საუწყებათა შორისო კომისიაში შეიტანეს შრომის, ფინანსთა სამხედრო და სახელმწიფო კონტროლის მინისტრების განსახილველად.

— დადგენილია, რომ ყველა ოფიცერი ქართველ ლაშქრის განურჩევლად ეროვნებისა, როგორც სამსახურში შესვლის დროს აგრეთვე მიტოვების დროს დაემორჩილებიან საქართველოს რესპუბლიკის კანონებს. პოლონელთა რაზმის გადასაყვანად ეინინკში გადადებულია, 19,492 მან. 16 კაპ. იუსტიციის მინისტრს დაევალა წარმოადგინოს მოხსენება საგანგებო საგამომძიებლო კომისიის გაუქმების შესახებ. ფოთის, ბათომის, ტრაპიზონის ნავთსადგურების დასაკმაყოფილებლად გადადებულია 564,885 მან. 49 კაპ.

გრძოლა ბორჩალოს მაზრაში

ჯავშნოსანი მატარებლების და რკ. გზის ლაინდაგის უფროსი პოლუჩაკი გოგვაძე მთავრობას დეპეშით აუწყებს: ივნისის 13 ს ღამის 12 საათზე მივ-ღებ ბრძანება სანდარის რაზმის უფროსის პოლკ. ჩხეიძისაგან, ჯავშნოსანი მატარებლები ივნისის 14-ს დილის 4 ნახევარ საათზე სადახლოსკენ წამეყვანა, რაც მე დაუყოვნებლივ ავასრულე და დილის 8 საათზე, სადახლოელები უბრძოლველად დაგვემორჩილენ და პურმარილით მოგვეგებენ, სცენს საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობა. დილის 9 საათზე ჯავშნოსანი მატარებლები სანაინისკენ გაემგზავრენ. გზაში სადგურზე ოსმალებს დარაჯები და ოფიცრები ჩამოვაყენეთ. ალლავერდამდის 2 ვერსის მანძილზე კინალამ დავეჯახეთ ოსმალეთის მომავალ ეშელონებს, მაგრამ ვეფტინჰაუზის წყალობით, დროზე შეჩერებულ იქმნა ჯავშნოსანი მატარებელი და გადავრჩით. ოსმალეთის ეშელონმა სანაინისკენ დაიხია მას დაედევნა ჯავშნოსანი მატარებელი. სანაინში 300 ოსმალელი ოფიცრებით ტყვედ წამოვიყვანეთ, სამისი ცხენი, მრავალი პირუტყვი ₾ საომარი მასა ა. ამის შემდეგ ჯავშნოსანი მატარებლით უკან დავედევნე ოსმალეთის ეშელონს და სანაინიდან 5 ვერსზე დავასწარი, ეშელონმა სროლა დაიწყო, ამაზე საპასუხოდ ორჯელ გავისროლეთ ტყვიისმფრქვეველიდან. ეშელონიდან რამოდენიმე ოსმალელი ტყვედ წამოვიყვანეთ სულ 400 ტყვეა, ოფიცრებით. ჩვენ არავითარი ზარალი არა გვაქვს, სომეხი მცხოვრებლები აღფრთოვანებით შეგვხვდნენ, ლტოლვილები ბრუნდებიან. გერმანელთა ჯარები 2—3 სადგურით უკან მოდიოდნენ ჩვენთან, გერმანელებსა და ჩვენს შორის კარგი დამოკიდებულებაა.

სადახლოში დავიჭირეთ ოსმალეთის 58 ფურგონი, რომელნიც განჯიდან მიემართებოდა. ტელეგრაფის სამხედრო კომისარმა კვინიტაძემ ოსმალეთის დეპეშები შემთხვევით მიიღო. ძალიან სასარგებლოა ჩვენთვის ოსმალეთის დეპეშები. რკინის გზის მოსამსახურები არ არიან.

ბორჩალოს რაზმი. ავტორიტეტულ პირმა ჟურნალისტებს უთხრა, რომ რაზმა, ბორჩალოს მაზრაში რომ იყო, სანაინი გაიარა, ბორჩალოს მაზრიდან ტფილისში დელეგაცია ჩამოვიდა. ოსმალის შემადგენლობაში სხვათა შორის ოსმალეთის აგენტები შედიან, რათა გვაცნობონ, რომ დაუყოვნებლივ დაემორჩილება საქართველოს რესპუბლიკის მოთხოვნილებას. დელეგაციასთან მოლაპარაკება დაიწყო.

ჯარი გაწვევა.

თანახმად მთავრობის დადგენილებისა, ყველა ახალგაზრდა რომელიც დაიბადა 1895, 96, 97, 98, და 99 წ. ყველდებულია სამხედრო ბეგარა მოიხადოს, დაუყოვნებლივ უნდა იქმნეს მიღებული ჯარში. საგუბერნიო და სამაზრო კომისარებმა, ენერგიული ზომები უნდა მიიღონ რომ ზემოდასახელებული ახალგაზრდები დაუყოვნებლივ იქმნან მოწვეულნი და სამხედრო ნაწილებში გაგზავნილი, სახელდობრ:

1. გაწვეულნი ქუთაისის გუბერნიაში, გარდა შორაპნის მაზრისა, უნდა გამოგზავნილ იქნან სამტრედიაში 1 დივიზიის უფროსის განკარგულებაში, რომელიც დაანაწილებს ჯარისკაცებს თავისი დივიზიის ნაწილებში.

2. გაწვეულნი შორაპნის, გორის, ახალციხისა და დუშეთის მაზრებში უნდა გაიგზავნონ სამხედრო ნაწილებში ბორჯომში 10-ე-ს მე დივიზიის უფროსთა მოლაპარაკებით, რომელმაც უნდა გაანაწილოს ჯარისკაცები.

3. გაწვეულნი ტფილისის, ბორჩალოს, სიღნაღის, თელავის და თიანეთის მაზრებში უნდა განაწილდენ ნაწილებში მე 2 დივიზიის უფროსთან შეთანხმებით.

4. ყველა ის ვინც ცხენოსანთა რაზმში მსახურებს და კომისიის დადგენილებით კავალერიაში დაინიშნება, უნდა გაიგზავნოს ტფილისში ცხენოსანთა ბრიგადის უფროსის განკარგულებაში.

5. სამაზრო კომისარებმა უნდა დანიშნონ კომისიები, რომელშიაც შევლენ ადგილობრივ თვითმართველობათა წარმომადგენლები, ექიმი და სამხედრო წარმოდგენილი, სათანადო დივიზიის უფროსის მიერ დანიშნული.

6. სამხედრო ბეგარისაგან განთავისუფლების დროს უნდა ახელმძღვანელონ ამიერკავკასიის მთავრობის განკარგულებით შეღავათის შესახებ.

7. სამხედრო ნაწილებში ეხლავე უნდა იქნეს დათხოვნილნი რომელთაც 23 წელი შეუსრულდათ.

8. დანარჩენები, 23 წლისაზე უფროსნი დათხოვნილნი იქნებიან ჩვეი განკარგულენით, თანდათან, როგორც კი გამოცხადდებიან ჯარში 1895—99 წ. დაბად. ახალგაზრდები.

მთავარსარდალი: **კვინიტაძე.**

საქარ. ეროვ. საბჭო

თავმჯდომარეობა კ. **ნაეიძე.** სხდომის წესრიგი: 1) დეკლარაცია საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის პირველ მთავრობისა, სადაც აღნუსხული იქნება აგრეთვე მოხსენება მთავრობისა ზავის შესახებ; 2) შეკითხვა საბჭოს წევრის კ. აბხაზისა; 3) სია სარწმუნოებრივ კომისიისა და 4) მომავალ კრებისთვის არჩევა საბიბლიოთეკო კომისიისა.

კრება იხსნება თუ არა თავმჯდომარის მიერ წარმოდგენილ წესრიგის თანახმად ისმენს მთავრობის დეკლარაციას, რომელსაც ჰკითხულობს **ნოე რამიშვილი** (დეკლარაცია კვირის № -ში უკვე იყო დასტამბული).

დეკლარაციის შემდეგ იმართება აზრთა გაზიარება და კამათი დეკლარაციაში აღძრულ საკითხების გარშემო. პირველად ლაპარაკობს სოციალისტ ფედერალისტების ფრაქციის მხრივ **ამხ. სამსონ ფირცხალავა,** რომლის სიტყვა ჩვენს გაზეთში ცალკე არის აღნუსხული.

შემდეგ ლაპარაკობს კ. **აბხაზი** (უპარტიო). მთავრობისგან წაკითხულ დეკლარაციაში ორი რიგია საკითხებისა. ერთი პოლიტიკური და მეორე შინაური. რად ჩამოგვეპრა ის ადგილები, რომელნიც დღეს საქართველომ ასე მტკივნეულად ჩამოიშორა, ამას ისტორია დაიფასებს, ხოლო მე აქ არ შეუდგები მის გამოძიება-გამოკვლევას. შესაძლებელია რომელიმე სახელმწიფო ამას არ დასთანხმდეს, მაინც, ჩემს აზრით, საჭიროა მთავრობამ ამ შესაძლებლობას ანგარიში გაუწიოს.

რაც შეეხება შინაურ საქმეებს, მთავრობამ თვის დეკლარაციით ადგილი ქვა, რომ იგი იზრუნებს ანარქიისთვის ნიადაგის მოსპობაზე და სახელმწიფოებრივი წესიერების დამტკიცებაზე. ამიერიდან იქნება მხოლოდ ერთი მთავრობა უფლებით აღჭურვილი. მაგრამ უნდა ითქვას რომ ყოველდღე ირღვევა ის დებულებანი, რომელთაც აქ მოგახსენებენ. ის პრინციპები, ის მეთოდა, რომელსაც დღეს. მისდევს მთავრობა, დასახულ მიზნის მისახწევად ხელს არ შეუწყობენ. ხომ ვიცით, რომ პროვინცია დაშორებულია ცენტრს, ცენტრსა და პერიფერიათა შორის სრულებით არ არის კავშირი, ცენტრის დადგენილებანი პროვინციაში არა სრულდება. ფაქტების დასახელებაზედ მეტია, რადგან ეს დებულება ყველასთვის ნათელია. ხომ ვიცით, რომ ადგილობრივი მოხელეები არ ასრულებენ მთავრობის განკარგულებას. მაშასადამე, რაც სხვა პირობებში უნდა სწარმოებდეს მართვა-გამგეობა მთავრობისა.

დეკლარაციაში მთავრობა, ეხება რა აგრარულ საკითხს, აბბოლებს, რომ იგი **შეეცდება** ცხოვრებაში გატარებოს აგრარული რეფორმა. ეცდება ეს სიტყვა იმას ნიშნავს, რომ თვითონ მთავრობამაც არ იცის შესძლებს თუ არა ხოლოდ შეასრულოს ეროვნისგან მიღებული კანონს.

მე ვფიქრობ, რომ ეს კანონი, ეროვნისგან ბოწონებული, წინასწარ განხორციელებისა უნდა დამტკიცდეს იმ ხალხისგან, ვისაც იგი შეეხება, უნდა განიხილოს და დაამტკიცოს საქართველოს პარლამენტმა. ამიტომ მე მგონია, ეს კანონი უნდა ხელ ახლა დაბეჭდილ იყოს. მოსავალმა პარლამენტმა უნდა გამოსძებნოს ისეთი საშუალებანი, როცა მარტო ცდა კი არ მოგვინდება, არამედ შეეძლებთ კიდეც ხალხის წარმომადგენლებისგან მოწონებულ კანონის ცხოვრებაში გატარებ ს.

ცუდ მდგომარეობაშია აგრეთვე სურსათის საქმე. უწინ, ძველი რეჟიმის დროს, ყოველთვის სხვა და სხვა წარმომადგენლები შეეკითხებოდნენ ხოლმე მთავრობას—რა მდგომარეობაშია სურსათიო. ეხლა ასეთი შეკითხვები არ

ომის დეპეშები

(დეპ. სააგენტო).

ბერლინი ივნისის 15. საომარი ცნობა.

დასავლეთის ფრონტი

მზვერავთა რაზმების მოქმედებაა. არრასის სამხრეთ-დასავლეთით ჩვენ ტყვეები ჩავიგდეთ ხელში. ანკრთან მტერმა ძლიერი იერიში მოიტანა, ურმის უკუქცეულ იქმნა.

გერმანელ კრონპრინცის ლაშქარი. ხუაინეს სამხრეთ-დასავლეთით ქვეითა ჯარი მხოლოდ ადგილობრივ ბრძოლას ეწეოდა. საარტილერიო ბრძოლა საგრძნობლად შესუსტდა. ენის სამხრეთით საარტილერიო ბრძოლა გაძლიერდა.

საჰაერო ბრძოლა. ლეიტენანტ უდეტმა მე-30 ჯერ გაიმარჯვა საჰაერო ბრძოლაში, ლენტ კირსტენმა მე-25 და 26 ჯერ.

ალმოსავლეთის ფრონტი.

ეიხჰორნის ლაშქარი, რუსების ბანდები 10000 კაცამდე გადმოლახეს მიუსის ყურე ამოვის ზღვის ჩრდილო ნაპირას და შეტევას აპირებდნენ ტ. განროგზე. ჩვენ ისინი ცეცხლის საშუალებით გაუფანტეთ. ზოგიერთი მათანი ნავებითა და ტივებით სცდილობდა გაქცევას: ჩვენ ისინი იქვე დავხვრიტეთ.

სტამბული, ივნისის 15. საომარი ცნობა.

პალესტინის ფრონტი.

მტრის არტილერია დრო გამოშვებით ჩვენს პოზიციებისკენ მომართავს ხოლმე თავის ცეცხლს და აგრეთვე ჩვენ ბანაკისაკენ. ჩვენმა ბატარეებმა სათანადო პასუხი გასცეს მას. ჩვენ ზარბაზნებს უშენდით მტრის ბანაკს იორდანეს გამაგრებული ხიდის დასავლეთით. მარცხენა ფრთით ჩვენ მტრის კავალერია მოვიგერიეთ. გეჯასის რკ. გზით შეტაკება იყო აჯანყებულებთან. ყველა შეტაკება ჩვენს სასარგებლოდ დამთავრდა. სხვა ფრონტზე მდგომარეობა უცვლელია.

პარიზი. ივნისის 16 სომარი ცნობა. სომის ორსავე ნაპირის საარტილერიო მოქმედება გაცხოველდა. აქ ბოტანილი მტრის მიერ იერიშები ჩვენ მოვიგერიეთ. მტრის პოზიციებზე იერიში მოვიტანეთ და რამოდენიმე ტყვე წამოვიყვანეთ, სხვა ფრონტზე საგულისხმო არაფერი მომხდარა.

ვენა. ივნისის 16. ალბანიის ფრონტზე, სანტ-პრამტის ჩრდილო დასავლეთით ფრანგებმა განაახლეს მოქმედება, მაგრამ ფუჭად ჩატარდა.

პარიზი. (ურიცხვოდ). ოფიციალური. გენერალი დენლმე პარიზის ლაშქრის მთავარ სარდლად და გენერალ-გუბერნატორად დანიშნა.

ბერლინი. ივნისის 16. საომარი ცნობა. კრონპრინც რუპრეხტის ლაშქარი: სომაზე საომარი მოქმედება გაძლიერდა,

ბერძანელ კრონპრინცის ლაშქარი. ხუაინის სამხრეთ-დასავლეთით ქვეითა ჯარის მოქმედებაა. მდინარე ენთან სასტიკი ბრძოლა გრძელდება. ფრანგების ძლიერი იერიშები დამიერის წინააღმდეგ მოვიგერიეთ ჩვენი კონტრ-იერიშით მაღლობზე, დამიერის დასავლეთით. არავითარი ნაყოფი არ მოუტანა მტერს ვილერ-კოტერეს ტყესთან მიტანილმა იერიშმა: აქ მტერი მეტად დაზიანდა.

საჰაერო მოძმედება. ჰ ხეჰოფმა მე-34 ჯერ გაიმარჯვა საჰაერო ბრძოლაში,

ბერლინი. ივნისის 16. საღამოს ცნობა. ბრძოლის ფრონტებზე არავითარი ცვლილება არ მომხდარა.

ვენა. ივნისის 16. ოფიციალური [illegible] ცნობა. გუშინ დილით ჩვენმა ლაშქარმა შეტევა დაიწყო პიავის ფრონტზე და ბრესტის ორსავე ნაპირას. მტერი ჩვენ საგრძნობლად დავაუძლურეთ და ავიღეთ უნონდონდი-პიავე და მტრის პოზიციები ოდერზო ტრევიზოს რკ. გზის ორსავე მხარეს. გენერალ ერკჰერცოგ იორების ჯარმა დაიპყრო მტრის გამაგრებული ადგილები მონტელოს აღმოსავლეთის კიდით შეიერა ამ მაღლობზე. კავალერიის გენერალი თავადი შენბურგი მისი კორპუსის გადასვლის დროს დაიერა გრანატის ტყვეით. ჰიავის ფრონტზე ტყვეების რიცხვი 10.000-ია. ხელში ჩავიგდეთ 50 ზარბაზანი. ჩვენი პირველი შეტევაც ბრესტის ორივე მხრით ბრწყინვალედ დამთავრდა.

სტამბული. ივნისის 16. პალესტინის ფრონტი. ადგილ ადგილ არტილერია ინტენსიურად მოქმედებს. ჩვენ ძლიერი სროლა აუტეხეთ მტრის ბანაკსა და ბატარეებს. ჩვენმა მფრინავებმა ყუმბარები დაუშინეს აჯანყებულთა ბანაკს ვადი-კუსტის რაიონში.

სხვა ფრონტზე საგულისხმო არაფერი მომხდარა.

რადიო-დეპეშები

მიღებულია მოსკოვის რადიო სადგურიდან. (დასაწყისი არაა)... ჩვენი რაზმებისაგან დროებითი ზავის დარღვევა. გერმანელ სამხედრო პირების სიტყვით ჩვენი ზოგიერთი რაზმი სადემარკაციო ხაზს გადასცდა და სროლა აუტეხა გერმანელთა ნაწილებს. გარეშე საქმეთა კომისარმა თავის მხრით მიაქცია გერმანელთა ყურადღება, ბევრ შემთხვევაში მათი, რაზმებისაგან აშკარა დარღვევა დროებითი ზავის პირობებისა. ამის და მიუხედავად სასტიკად ეუკრძალავ ჩვენი რაზმების ხელმძღვანელებს არას შემთხვევაში თავის თავზე არ აიღონ ინიციატივა სადემარკაციო ხაზის გადასვლისა, და თუ ეს მოხდა გერმანელების მხრივ, ჩვენმა რაზმებმა განგრძონ სადემარკაციო ხაზზე დგომა და სასტიკი წინააღმდეგობა გაუწიონ გერმანელ დამრღვეველთ. ყველა წვრილი წითელი ჯარისა პასუხისმგებელია ამ ბრძანების შეუსრულებლობაში.

თავმჯდომარე სახალხო კომისართა უმაღლეს სამხედრო საბჭოსი

ბონჩ-ბრუევიჩი.

სამხედრო საქმეების კომისარი

ტროცკი.

ცარიცინი. სამხედრო კომიტეტს. ბატაისკში სამხედრო კომიტეტს, საველე შტაბს. სამხედრო ფლოტს ჯ.-კაკთა საბჭოებს ნოვოროსისკში, ეკატერინოდარში. ივნისის 11 კერძო თათბირზე კიევში მონაწილეობდნენ წარმომადგენლები ჩვენი საზავო კონფერენციისა და გერმანელთა. გადასწყდა ორივე მხრივ შესწყდეს სამხედრო მოქმედება—დონისა და ვორონეჟის ფრონტზე, დაწესდეს სადემარკაციო ხაზი.

ახალი ამბავი

◆ **პარადი.** ქართულ და გერმანულ ჯარების პარადზე თავრობის თავმჯდომარეს შეგრინგმა შემდეგი უპასუხა: ჩვენ, გერმანელი ჯარის-კაცები მოხარულნი ვართ, რომ ჩვენმა იმპერატორმა საქართველოს მთავრობის თხოვნით აქ გამოგგზავნა. ჩვენ მზადა ვართ ქართველ ჯარებთან ერთად საქართველოს მტრების წინააღმდეგ ვიბრძოლოთ, და საქართველოში წესრიგი და მშვიდობიანობა შემოვიტანოთ, ჩვენს სამხედრო მისიას, რომლის ყიჟინა მთელი მსოფლიოში გაისმის და მტერს ზარსა სცემს, ჩვენ უმატებთ მისალმებას: „გაუმარჯოს საქართველოს“.

◆ **ლტოლვილები.** მეტი ყურადღება, მეტი მომზრუნეობა უნდა გამოიჩინოს ქალაქის სამილიციო ნაწილმა, თორემ ქალაქის ხეოვრებლებს დიდი უბედურება მოელის, საქმე იმაშია რომ ჩრდილოეთისაკენ ლტოლვილთა დენა შესწყდა და ბევრნი ქალაქის სხვა და სხვა უბნებში არიან გაფანტულნი და ყველგან სიბინძურე და უსუფთაობა შეაქვთ. გარდა ამისა ბევრნი არიან ავად გადაქცეულ სენით და სანიტარიისა და საექიმო ნაწილის მსაბურთა წინადადებაზე არც კი თანხმდებიან გაჰყვნენ ბარაკებში რომ სენი გარემოს არ მოედვას და არ გავრცელდეს. ამ დღეებში ოკინის გზის ტფილისის სადგურზე ერთს კუთხეში მიყუჟულიყვნენ ლტოლვილი სომხები ორი სამი ოჯახი ათ სულზე მეტი, ერთი ორის გარდა სულ პაწაწკინა ბავშვებისგან შემდგარი. რამდენიმე ბავშვი ყვავილით იყო ავად. ერთს ბავშვს მთელი სახე სულ დაბალამებული ქონდა. ფირშლის მოთხოვნილებას პატრონები არ დასთანხმდენ ბავშვები ბარაკებში გაეგზავნათ. შელაპარაკებაზე შეიყარა ხალხი, განსაკუთრებით ბავშვები. ნახევარი საათი გავიდა ვიდრე არ დაიხმარეს სამილიციო ნაწილის მოსამსახურენი და ავადმყოფნი ძალით არ გაიყვანეს ამ ადგილებიდან.

◆ **კულტურულ-ტეხნიკურ** სასწ. მოწაფე (1 სპეციალური კლასისა) 18 წლის, ქართველი, რომელსაც საშუალება არა აქვს სწავლა განაგრძოს, მიმართავს პეტიციებულ საზოგადოებას თხოვნით: შეიძლება ვინმემ აიყვანოს ის ოჯახში და მით საშუალება მისცეს მას სწავლა განაგრძოს. ის მზადაა ყოველგვარი სამუშაო იკისროს იმ ოჯახში, რომელიც მას შეიფარებს, მისამართი: შოფერთა პროფესიული კავშირის კანტორა, ერევნის მოედანი, ქალ. გამგეობის სახლი 9 ს.—2 ს. და საღამოს 5—7 ს. ტელეფონი 3—60.

◆ **სომხის დელეგატები სტამბოლის კონფერენციაზე.** სტამბოლის საზავო კონფერენციაზე დასასწრებლად სომეხ დელეგატთაგან მიქ პაპაჯანიანი და სხვა რამოდენიმე პირი ჯერ არ წასულან. ისინი მიემგზავრებიან ადერბეჯანის დელეგაციასთან ერთად („ლრაძერი“).

◆ **200 აზნაურის ხაქმე.** გერმანული საელჩო ტფილისში კვთხოვს გამოვაცხადოთ, რომ არ არის მართალი ცნობა, თითქოს 200 ქართველ აზნაურს თხოვნით მიემართოს საელჩოსათვის ავრარულ რეფორმისათვის.

◆ **გერმანელ-ქართველთა ჯარი ბორჩალოში** უკვე სანაინში მივიდა. ხრამის ხიდთან სასტიკ დამარცხების შემდეგ ოსმალ თათართა ბრბოები სულ მცირე წინააღმდეგობის უწევდნენ. სადახლოში ჩვენს ჯარს ხელთ ჩაუვარდა სურსათ-სანოვაგე. ამ სადგურიდან ყაზახის მაზრისაკენ წასულა თითქმის ერთი დივიზია ოსმალთა ჯარისა. ამ ჯარის სურსათი—ორას ურემზე დატვირთული ჩვენმა ჯარმა იგდო ხელთ. ამჟამად იქ ბრძოლა აღარაა და ჯარი შედარებით ადვილად მიდის წინ.

◆ დღეს, ივნისის 18 ს. საღამოს 7 საათზე ფრეილინის ქუჩაზე დანიშნულია საქართველოს ტეხნიკურ საზოგადოების სხდომა.

◆ **მაჰმადიანთა ეროვნულ საბჭოს** მთელი შემადგენლობა განჯაში გადავიდა.

◆ **ტფილისის უნივერსიტეტი.** პროფესორთა საბჭოს დადგენილებით ამ წლის სექტემბრიდან გაიხსნება მათემათეკური, საბუნებისმეტყველო და სამკურნალო (მედიკური) ფაკულტეტი.

◆ **მთიელთა დელეგაცია.** ივნისის 18-ს სტამბოლში მიდის ჩრდილოეთ-კავკასიის მთიელთაგან დეპუტაცია ჰაიდარ-ბეკბამატოვის თავმჯდომარეობით, დეპუტაციის შემადგენლობაში ა. ლ. კანტემიროვი შედის.

◆ **მდგომარეობა აჭარაში.** აჭარლები, როგორც გადმოგვცეს, ძალიან უკმაყოფილონი არიან ოსმალოების მოპყრობით. ოთხი ათასი კაცის ხელმოწერილი განცხადება რამდენიმე პირს ჰქონდა დავალებული ჩაეტანათ სტამბოლში განსაცხადებლად და უნდა მოეთხოვათ ბრესტ-ლიტოვსკის ხელშეკრულების შესრულება ერთა თვით გამორკვევის პრინციპის მიხედვით. ბევატყობინებენ აგრეთვე, რომ ამ საქმის გამო დატუსალებულია რამდენიმე ნაჰმადიანი ქართველი. მათი სიცოცხლე განსაცდელშია.

◆ **აჭარელ ბეგების დაჯილოვება.** ოტომანის მთავრობამ დააჯილდოვა აჭარელი პოლკოვნიკი ჯემალ ბეგ ხიმშიაშვილი გენერალ-მაიორის (მარილიკის) ჩინით და მეორე ხარისხის მეჯიდიეს ორდენით. თემურ-ბეგ აჭარელს ჯილდოთ მიეცა მესამე ხარისხის მეჯიდიეს ორდენი. მთავარსარდალმა კავკასიის ჯარისა ვეხიბფაშამ პირადათ გადასცა ჯალდო ჯემალ ბეგს საბხედრო წარმატებისათვის. „ბათ“.

საქ. სოც.-ფედ. სარევ. პარტიაში

დღეს, საღამოს 7 საათზე, „სახალხო საქმის“, რედაქციაში მოხდება შეერთებული კრება მთავარი, ტფ. საგუბერნიო და საქალაქო კომიტეტებისა, მუშათა კავშირის გამგეობისა და სამხედრო საბჭოსი.

ქართული სკოლა

2.

ვოლიუნტარულ ნიადაგზე აგებულს რეალურ ტიპის სკოლას მარტო უტილიტარისტული, მხოლოდ ვიწრო საარგებლიანობის პრინციპი და შეხედულება არ ამართლებს: მას ღრმა ფილოსოფიური და ფართო პედაგოგიური საფუძველი აქვს, რომელიც, როგორც ზევით დავინახეთ, ნათელ ჰყოფს ადამიანის მაღალს დანიშნულებას.

თუ გნებავთ, ტლანქს, უხეშს უტილიტარიზმს სკოლაში ადგილიც არ უნდა ჰქონდეს: მას მხოლოდ სახელოსნოში აქვს აზრი, მნიშვნელობა და დანიშნულება. ამიტომ წმინდ აღზრდა-განათლების სკოლას უბრალო სახელოსნოდ და კაპიტალისტურ ფაბრიკა-ქარხანად ვერ გადავაქცევთ სკოლის მიზანია ხასიათის, ნებისყოფის აღზრდა და ყმაწვილის სწავლა-განათლება. ესაა თავი და თავი. ყოველივე სხვა რამ ამ უმთავრესიდან თავისთავად, ლოდიკურად გამომდინარეობს, როგორც აუცილებელი დასკვნა, მისი ბუნებრივი შედეგი. თ ცოდნა საფუძვლიანი იქნება, მას შეიძენ საფერისი პრაქტიკა-საქმიანობაც მოჰყვება და, ცხადია აქ ვერც სარგებლიანობას ასცდება კაცი.

მაგრამ ცოდნა მრავალგვარია, მას ერთი და იგივე ადამიანი თანაბრად ვერ შეისწავლის. არც ერთნაირად აინტერესებს ყველას ცოდნის სხვა და სხვა მხარე და მისი დარგი. მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ყოველ სასკოლო ცოდნას ერთი საფუძველი აქვს, ერთი დასაწყისი—ეგრედწოდებული საერთო საზოგადო განათლება, დაბალი ან საშუალო. ეს უნდა იყოს ყველასათვის სავალდებულო საფეხური, რომელიც შეაძლებინებს მოწაფეს შემდეგს საფეხურზე გადასვლას დაბალი სპეციალური იქნება იგი თუ საშუალო საზოგადო და სპეციალური, ან უმაღლესი ამავე ტიპებისა.

აქ დაიწყება ნამდვილი **დიფერენციაცია სასწავლო საგნებისა** და, ამის მიხედვით, ან პირიქით, დანაწილება, დაყოფა თვით სკოლების სასურველსა და საჭირო ტიპებად. გაცილებით ამაზე ადრე ხდება თვითოეულ მოწაფის ბუნებრივი **ინდივიდუალურ თვისებათა გამოაშკარავება**, რომელიც დროთა ვითარების გამო თანდათან გარკვეულს სახესა და ხასიათს დებულობს და ბოლოს ჩამოყალიბდება უკვე სრულსა და დამთავრებულს პიროვნებად. მოწაფის ინდივიდუალურ თვისებებს, ცხადია, თაყისთავად უკავშირდება ამა თუ იმ სპეციალური საგნის არჩევა, **საკითხი სპეციალიზაციისა.** ყოველი ინდივიდუალური ნიჭი თავის შესაფერს სპეციალურს საგანს დაეძებს, და თუ რამე, მის გარეშე არსებულმა, პირობა-გა ემოებამ ხელი არ შეუშალა, იგი თავის აუცილებელ სახეს ჰპოებს და დამკვიდრებს სულიერ კმაყოფილებას: თავისუფალი აზრი და ბუნებრივი მისწრაფება საყურველ საქმედ გარდაიქცევა და სანტაარო ბედნიერებით დაგვირგვინდება.

ამნაირად, საერთო საზოგადო განათლების ნიადაგზე აღმოცენებული ინდივიდუალური თვისებები და სპეციალური საგნის არჩევა უნდა დაედვას საფუძვლად იმას, თუ რომელ სასწავლებელში მოისურვებს ყმაწვილი სწავლის გაგრძელებას: აზრის დიფერენციაცია, ცხადია, ბუნებრივად გამოწვევას თვით შრომის დანაწილებასაც.

მაგრამ ეს მაინც არ ნიშნავს სკოლის დაშლას, დარღვევას ისე, რომ შემადგენელ ნაწილთა შორის არ არსებობდეს მტკიცედ შემაერთებელი კავშირი. პირიქით, ჩვენ ხათლადა და გარკვეულად უნდა წარმოვიდგინოთ ყველა საფეხურებისა და ტიპებისაგან გაერთიანებულია მთლიანი, სკოლა, რაც მიუცილებელი მიზანია მშრომელი ხალხის იდეებისა და ინტერესების მიხედვით.

ჩვენში დღემდის მხოლოდ რუსული სულისა და ტიპის სკოლა არსებობდა, რომელიც, იქაცა და აქაც, იყო წოდებრივი და ვიწრო კლასიური: ბრწყინვალე წოდებისა და შეძლებული კლასისათვის ერთი—საშუალო და მაღალი,—ხოლო გლეხებისა და საზოგადოთ დარიბთათვის, მეორე—სრულიად უშნაარსო და უუფლებო, ეგრედწოდებული სახალხო სკოლა. ცხადია, ასეთს დანაწილებას არავითარი საღი, გასამართლებელი საბუთი არა აქვს. იგი მხოლოდ ბიუროკრატიული მთავრობის ვიწრო პოლიტიკური ინტერესების დამცველი იყო, რომელმაც უმაღლესი სიკეთის წილ და გამარჯვების ნაცვლად საშინელი ბოროტება წარმოშვა და სასტიკი დამარცხება განიცადა. ბუნებრივად ეს ასეც უნდა მომხდარიყო.

ჩვენის წარმოდგენით გაერთიანებული სკოლა უნდა შეიცავდეს სამს უკვე აღნიშნულს საფეხურს: დაბალს, საშუალოს და მაღალს, მაგრამ ისე კი, რომ თვითოეულს მათგანს აუცილებლად ჰქონდეს, შეძლებისა და გვარად, უმთავრეს **სპეციალურ** ცოდნათა განყოფილებანი მაინც, როგორიცაა, მაგალითად, სამეურნეო, სახელოსნო, სატეხნიკო და სხვა. დაბალი საფეხურის საზოგადო განათლების სასწავლებელი იქნება სრული დამთავრებული სახის და შესაფერისი უფლებებით აღჭურვილი, რომელსაც მოწაფე გამოიყენებს ან მაშინვე პრაქტიკული ცხოვრების დაწყებისათანავე, ან და საშუალო საფეხურის საზოგადო განათლების (ან სპეციალური ცოდნის) შესაძენად. ასევე მოიქცევა საშუალო სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ უმაღლეს-ში გადასვლის დროს ასეთივე უფლებების და ცოდნის მქონე ახალგაზრდა.

საერთოდ შეიძლება ასეთი სქემა მივიღოთ, დაახლოვებით მაინც: 1. თუ სწავლას პირველი წლიდანვე სკოლაში ვიწყებთ, და არა იმის გარეთ, მაშინ დაბალ საფეხურზე იგი უნდა გრძელდებოდეს 6—7 წელს მაინც სწავლის მეხუთე—მეექვსე წელს შეიძლება საზოგადო განათლების საგნებს სპეციალურიც მიუმატოთ, ხოლო, რასაკვირველია, ადგილის, გარემოებისა და ს ჭირეობის მიხედვით: აგრონომიული, ტეხნიკური, პროფესიონალური და სხ. ამ რიგად, 13—14 წლის ყმაწვილი დაასრულებს დაბალ სასწავლებელს მცირე და საზოგადო და სპეციალური ცოდნით და დაუბრუნდება ოჯახს. 2. თუ მოისურვებს და შეძლებაც ხელს შეუწყობს, განაგრძობს სწავლას საშუალო საფეხურის შესაფერ ნაწილზე, სადაც, ასეთივე თანმიყოლით, შეიძენს საზოგადო ან არჩეულს საშუალო სპეციალურ ცოდნას. ეს კურსი უნდა გრძელდებოდეს, დაახლოებით, 4 წელიწადს.

3. მეორე, საშუალო სასწ. საფეხურიდან მოსწავლე გადადის უმაღლესზე. აქაც ისეთივე განყოფილებები იქნება: უნივერსიტეტი თავისი ფაკულტეტებით და სხვა სპეც. სასწავლებელი, როგორიცაა მაგალ. სამეურნეო, ტეხნიკური და სხვა.

გ. ჯუმბურიძე.

გრძელა გორჩალოში

(დასასრული*)

ივნისის 12.

ამ დღეს მდ. ხრამის გამოდმა მთელი ათი ვერსის მანძილზე მდინარის გასწვრივ ხან-გამოშვებით სროლა იყო. მარცხენა ფრთაზე იდგა ჩვენი ბატარეია, მაოჯვენაზე წითელ გვარდიელები და ათი ზარბაზნები. ორთავე მხარეს თითქმის განუწყვეტელი გრიალი იყო ზარბაზნებისა. ჩვენს ფლანგზე იყო აგრეთვე ჯავშნოსანი მატარებელი, რომელიც ხანგამოშვებით უახლოვდებოდა ხრამის ხიდს (თათრები აქ იყვნენ გამაგრებულნი) და ესროდა ზარბაზანსა და ტყვიისმფრქვეველებს. ხიდს გაღმა რკინის გზის ლიანდაგი ერთი 30 საჟენზე აყრილი იყო.

ამ დღეს მოხდა ერთი ამბავი. ჩვენი ბატარეის პირველი და მეორე ზარბაზანი, რომელნიც ცოტა წინ იყვნენ წასულნი საშინელ ხიფათში ჩავარდა. მეტი გაბედულება და ენერგია რომ გამოეჩინა მოპირდაპირეს, უეჭველია დატყვევება მოგველოდა. მაგრამ ჯარის კაცების სიმამაცემ იხსნა არტილერია. საქმე ასე მოხდა.

ჩვენ ერთ ორ ვერსზე მიუახლოვდით ხიდს. პირველი ზარბაზანი კაპ. ი. მახარაძის მეთაურობით წინ წავიდა და მტრის პოზიციას მიუახლოვდა თითქმის 200—300 საჟენზე. მფარავი ქვეითა ჯარი ცაშინ წინ არა გვყოლია და მარტო ზარბაზნები გვქონდა. თათრებმა ძლიერ ახლოს მიუშვეს კაპ. მახარაძე და სროლა არ აუტეხნიათ. ამ დროს მოვიდა ბრძანება—მეორე ზარბაზანიც წამოვიდესო. სწრაფად წავედით პენეკით პირველ ზარბაზანთან. იგი უკვე ძლიერ დიდს განსაცდელში იყო. მოპირდაპირე სეტყვასავით უშენდა ტყვიას და არტილერია სიახლოვის გამო ეგრედ წოდებულ „კარტეჩით“ უპასუხებდა. ჩვენ რომ მივდიოდით—ერთი ათის წუთის განმავლობაში საშინელ სროლაში მოვყევით. ცხენები დაფრთხნენ და რამდენიმე კიდეეც დაიჭრა. როგორც მივედით პირველ ზარბაზანთან—კაპიტანმა დაგვიძახა: უკან გაბრუნდით, წადითო. თითონაც წამოსასვლელად განემზადა, მაგრამ სროლას თავს არ ანებებდა. ყოველად შეუძლებელი იყო ფეხზე დგომა. ყველანი რამდენისამე წუთის განმავლობაში დაჩოქილნი უჩინრად მუშაობდნენ. გასაოცარი სიმამაცე გამოიჩინა ჩვენმა კაპიტანმა: იგი ქანდაკებასავით იდგა და ამ საშინელ ტყვიის სეტყვაში ხან იქით მიაბრუნებდა ზარბაზნებს, ხან აქეთ. იქვე იყო ჯავშნოსანი მატარებელი, რომელიც დიდ დახმარებას გვიწევდა. საჭირო იყო ამ ცეცხლიდან თავის დაღწევა. ცხენები დამფრთხალნი იყვნენ და სულ ძაგძაგებდნენ. ჩვენი ახალგაზდა აფიცერი გ. მელხიშვილი უძახის ცხენებს (**ъзловые**), რომელთაც ზარბაზნები უნდა გამოატარონ. ისინი უკვე ვერ მიგვიყვანენ [illegible] მაშინ მე შეეჯიქა ზარბაზნის ცხენები და ცეცხლში [illegible] ძლოლობით ვამოვატარეთ. იქ კი არა, მაგრამ მხოლოდ რამდენიმე ხნის შემდეგ შეგვიჩნიე, რომ იქ ზარბაზნის ცხენი, რომელზედაც მე ვიჯექი დაჭრილი იყო. საბრალოს საშინლად ჰქონდა ჩამოკიდებული მთლად სისხლად ქცეული თვალი.

რამდენიმე წუთის შემდეგ ცხენოსნებიც მოვიდნენ. ზარბაზანი წინ იყო და იქ ამ სროლის დროს მსუუქად დასჭრეს ამხ. გ. თოთიბაძე. ბატარეია მოვიდა მშვიდობით თავის პოზიციაზე და იმ დღეს კანტი-კუნტი სროლა და იყო. ამ გალაშქრებით თათრებს დიდი ზარალი მივაყენეთ. ივნისის 12 საღამოთი მოვიდა ორი ეშელონი გერმანელთა ჯარისა. გადავსწყვიტეთ მეორე დღის 5 საათზე იერიშით აგვეღო ხრამის ხიდი. აქ, როგორც გამოვარკვიეთ, იყვნენ ოსმალთა ასკერებიც, კავალერიაც. ეტყობა აქვეა ეგრედ წოდებული „დიკეია დივიზიის“ ნაწილი.

ივნისის 13.

ღამის ორ საათზე დავიწყეთ მზადება. ოთხის ნახევარზე წავედით და მიუახლოვდით ხრამის ხიდს. სწორედ 5 საათზე გავარდა პირველი თოფი. მთელი ფრონტის ფლანგებზე იყო გერმანელთა ქვეითა ჯარი, რომელიც ქართველებთან ერთად იერიშით მიდიოდნენ. ხრამის ხიდთან ვიყავით პირველი ბატარეის პირველი მწყობრი (ვზვოდი) და გერმანელები, მშვენიერი სანახავი იყო გერმანელების სვლა. მძიმებიანთ ასხმულნი რკინის კედლივით მიიწევდნენ წინ, რასაც ეხმარებოდა ჩვენი არტილერია. აქ იყო მეხუთე პოლკის მე-9 როტა.

მთელი ოთხი საათის განმავლობაში განუწყვეტელი სროლა იყო მთელს ფრონტზე ტყვიისმფრქვეველებისა, არტილერიისა, ყუმბარის სასროლებისა, თოფებისა და ჯავშნოსანისა. ჩვენი ბატარეია მუდმივ სროლის სფეროში იმყოფებოდა. გერმანელები, სხვათა შორის, აღტაცებულნი იყვნენ არტილეერიით და ბრძოლის დროს მათი უფროსი ტელეფონით გვიძახდა: ბრავო არტილერია გუტ, გუტო. როდესაც აშალა-სერალში მივედით მაშინაც ძლიერი ქება შეესხა ჩვენს არტილერიას და საზოგადოდ ქართულ ჯაოს. ყველას, ვისაც კი შეხვდებოდა, გერმანელების მაიორი კაპ. მახარაძეზე უთითებდა—**გუტ, გუტ** კაპიტანო.

თათრები ძლიერ მეგდგარ წინაადმდეგობას გვიწევდნენ და ცხრა საათამდე გაგვიმაგრდნენ, შემდეგ ვეღარ გაგვიძლეს და მინდორში განიფანტნენ. დაშინეთ უუბარები, თათრები გაიქცნენ და ჩვენ ხიდს გაღმა ცოტაოდენის სროლის შემდეგ სულ ადვილად მივედით სადგ. აშალა-სერალამდე. მარჯვენა ფრთამაც სადაც წითელ გვარდიელები იყვნენ—თავისი საქმე გააკეთა და ყველანი ამ სადგურთან მივედით. ძოდიოდნენ ზოგიერთ სოფლებიდან დელეგატები და მორჩილებას გვიცხადებდნენ. ადტაცებით გვხვდებოდნენ იქ ჩამოსული ქართველები: საქართველო მოვიდა, გაუმარჯოსო.

სადგ. აშალა-სერალი თითქმის ხელუხლებელი იყო და იქვე სცხოვრობდა მისი უფროსი—რუსი. ამ ბრძოლაში დაიჭრა და მოჰკლეს 15 ქართველი და მოჰკლეს ორი გერმანელი და 9 დასჭრეს. გერმანელებმა სამხედრო პატივისცემით იქვე დაჰმარხეს ერთი მოკლული გერმანელი.

აღსანიშნავია ერთი წვრილმანი. სადგ. მოვიდა ერთი სომხის აფიცერი და სხვათა შორის ეუბნებოდა გერმანელების მაიორს: თათრებმა წინადადება მოგვცეს, საერთო ძალით დაგვეცვა ეს ოსმალეთის ტერიტორიაო. მაიორმა მაშინვე შენიშნა: ეს ოსმალეთისა კი არა, საქართველოს ტერიტორიაა და ჩვენ მას დავიცავთო.

ამ ფრონტზე მარჯვენა ფლანგზე მოქმედებდა აგრეედვე ჩვენი. სოციალისტ-ფედერალისტების რაზმი, რომელიც შულავერს მიადგა და უფროსების დიდი ქება დაიმსახურა.

ივნისის 13 ჯარი აშალა-სერალში დაბანაკდა, ხოლო მეორე დღეს სადახლოსაკენ წავიდა და აიღო კიდევაც ეს სადგური.

დასასრულ ერთი წვრილმანი. ქართული ჯარი ძალიან წახალისებულად იბრძოდა და გერმანელებს ეჯიბრებოდა. სხვათა შორის წინა დღით

*) იხ. „სახალხო საქმე“ № 258.

გერმანელები გვეუბნებოდნენ: აბა, ვნახოთ—ხიდზე თქვენ ახვალთ წინ თუ ჩვენო. ამ შეჯიბრებით წახალისდა ჩვენი ჯარი და მართლაც გერმანელებს გაასწრო: ხიდზე პირველად ავიდნენ მე-5 პოლკის მე-9 როტის ჯარისკაცები ოფიცერ ავალიანის მეთაურობით.

ასეთი იყო პირველი შებრძოლება გერმანელ-ქართველთა ჯარისა საერთო შტრის წინააღმდეგ.

ქ. რაჭ—ლი.

გურია

(შთაბეჭდილებანი)

მარტის 26-ია, მოწაფეებით გარშემორტყმული ი-ს სადგურზე ვსდგეკვარ და მოუთმენლად ველი სამგზავრო მატარებელს, რომელმაც უნდა წამიყვანოს გურიაში. ექიმებმა დასვენება მირჩიეს და მეც ანარქიით მოცულ ქართლის შუაგულიდან მივდივარ იქ, სადაც გაზეთების გადმოცემით მთელი ხალხი ერთი აზრით, ერთი გრძნობით გამსქვალულ-გატაცებულია, სადაც არავითარ შუღლს, უწესობას არა აქვს ადგილი, არამედ ყველანი მზად არიან პირადი სიცოცხლე ბედნიერება ანაცვალონ, შესწირონ საამშობლოს კეთილდღეობას. ერთი წელია, რაც გურია არ მინახავს, მაგრამ სად გინდა, რომ მისი ხოტბა-ქება არ გამეგონოს. შეჰხედეთ გურიას! მიჰბაძეთ გურიას! გაისმის გაზეთებში და ხალხში, ყველანი მოწიწებით, აღტაცება სიყვარულით იხსენიებდენ გურიას ყველას პირზე აკერია რევოლიუციის და სამშობლოს საუკეთესო და თავდადებული, განწირული დამცველი რაინდი გურიის სახელი. ყველა მას შესტრფის, შეჰხარის გურია გამხდარა სიმბოლოდ ჩვენი ეროვნული სულის სიდიადე-სილამაზისა...

„გურია გაწყდება ვით ერთი კაცი“! „გურია უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე იბრძოლებს მტრის წინააღმდეგ!“ „გურიამ ფიცი დასდო და ის ამ ფიცს არ უღალატებს!“ გაგონდება მოწოდების ეს სიტყვები და რაღაც გამოუთქმელი, მწვავე, ძლიერი შვება-ნეტარება იპყრობს, მსქვალავს მთელს შენს არსებას! თავშეუკავებელი ლტოლვა, მისწრაფება ლამაზი, ამაყი ხალხის მალე ნახვისა, მასთან ჭირის და ლხინის გაზიარებისა იზრდება, გუბდება შენს გულში ტუსაზღვრო მოუთმენლობით ელოდები უგრძნობი გულქვა მატარებლის მოსვლას!.. როგორც იქნა გამოჩნდა მატარებელი. გაჩერდა, და რამოდენიმე წუთის შემდეგ კიდეც გავემგზავრე იქეთ, სადაც ასე წარმტაცად და ძლიერად სდგულს სიცოცხლე და სადაც სიკვდილი, ცხოვრება ერთნაირად სანატრელია! რა ბედნიერი ხართ, რომ გურიაში მიბრძანდებით! მითხრეს გამომშვიდობების წინ გულდაწყვეტილმა მოწაფეებმა და მეც ვგრძობ, მწვავედ განვიცდი ამ უსიტყვო, უსაზღვრო ბედნიერებას!.. გადაეცით გურიას ჩვენი გულწრფელი სალამი“.

—

გურიის დედა ქალაქს ოზურგეთში ვიმყოფები. რამდენჯერ მოვშორებულვარ და დავბრუნებულვარ ოზურგეთში. მაგრამ არასოდეს ისეთი მწვავე სიხარული არ განმიცდია, როგორსაც ახლა განვიცდი. თვითოეული სახლი, თვითოეული მცხოვრები რაღაც ახალი ამაყი სახით გეგლინება-გეჩვენება. ყველას—ნაცნობს და უცნობს თითქმის ერთნაირი მოწიწება სიყვარულით უყურებ. თვითოეული მათგანი რაღაც უხილავ, იდუმალი ძალით განმსქვალული გგონია... სახლში ერთი საათის მეტი ვეღარ გავსძელ, გამოვედი ბაზარში. აქ ვხვდები მრავალ ნაცნობ ახალგაზრდობას, უმეტესად ჯარისკაცად ნამყოფთ, ველაპარაკები და ვგებულობ, რომ არც ერთი მათგანი ჯარში არ ირიცხება. გაკვირვებული ვეკითხები მიზეზს და პასუხად იმას მეუბნებიან, რომ ჯარისკაცებს „ბოლშევიკებად“ გვთვლიან და იარაღს არ გვანდობენო. ბევრია ასეთი „მობოლშევიკე“ ჯარისკაცი? ვეკითხები მე.—თითქმის ყველანი. „მაშ ვინღა წავიდა ბათომის დასაცავად?“—წითელი გვარდიელები,—ბავშვებიდან შემდგარი მეოთხე პოლკი და მოხალისეები,—რაღაც დაცინვით მიპასუხებდნენ ნაცნობი ჯარისკაცები. „იმიტომაც არის, რომ ბათომში საქმე კარგად მიდის“, თითქოს ნიშნმოგებით უმატებს მეორე. ამ დროს გაზეთის დამტარებელმა გამოიარა, გამოვართვი „სახალხო საქმე“ და ბათომის შესახებ შემდეგი ცნობა ამოვიკითხე: „ოსმალოების ჯარმა აიღო ორჰაზონის მთა და ერგეს ბატარეია ხელთ ჩაიგდო“.—მასე ეკადრება ჩვენს მთავრობას, მალე ბათომსაც მიართმევენ, მოიცადონ ცოტა დაცინვა-გაჯავრებით ამბობს ისევ მეორე ჯარისკაცი. ვშორდები მათ. შევხვდი ადგილობრივი მთავრობის ერთ ერთს გავლენიანს წევრს და ვეკითხები თუ რას ნიშნავს ამდენი გამოცდილი ჯარისკაცების სახლში ასე უქმად ყოფნა მაშინ, როცა მთელი ერის ყოფნა-არყოფნის საკითხი მწვავდება რა ვქნათ, ძალას ვერ დაატან რადგან მობილიზაცია მარტო 26 წლამდის არის გამოცხადებული და ისე კი არავინ მიდის „ბოლშევიკობენ,“ მწარე კილოთი ათავებს სიტყვას ადგილობრივი მთავრობის წევრი და მშორდება. გაბრუებული, გზა-კვალ აბნეული ვსდგეკვარ ერთს ადგილს და ვერ გამოშირკვევია, თუ რას ნიშნავს ყოველივე ეს. ვნახე პარტიული ამხანაგი, რომლისაგან „გავიგე, რომ „მობოლშევიკე“ ჯარისკაცებით სავსეა სოფლები რომ ადგ. მთავრობას მაინც და მაინც არ ემადლიერებიან და ბოლშევიკების გამოსვლა ამ მთავრობის წინააღმდეგ თითქმის ყოველ წუთში მოსალოდნელია, რომ გაერთიანება ყველა პარტიებისა ფაქტიურად არ არსებობს, რომ მთელი გურიის სახელი გამოცემული მოწოდება არ შეეფერება სინამდვილეს რომ გაზეთებში გურიაზე გადაპარბებული ცნობები იბეჭდება და სხვა. თან და თან ვირკვევი. ოცნებით წარმოდგენილ სამყაროს ესტოვებ და ვუახლოვდები, ვაკვირდები გარშემო, ახმაურებულს, ჩვეულებრივს, „მეშჩანური“ სულისკვეთებით შეპყრობილს ცხოვრებას მწარე, ზედმაწევნით მწარე დარჩატკბილი სიზმრებისაგან თავის დახწევა. მაგრამ რას იზამ, როცა ყოველ წუთს სულ ახალი და ახალი სამარცხვინო სამწუხარო ცნობები მოაქვს ბათომის ბედი ბეწვზე ჰკიდია, ჩვენი ჯარი სტოვებს პოზიციებს და თითქმის უბრძოლველად უთმობს მტერს სიმაგრეებს, თვით ბათომში მრავლად არიან დასეირნობენ ჯარისკაცები, მაგრამ პოზიციებზე წასვლა არავის უნდა, ათასნაირი სამხედრო ორგანიზაციები ერთი მეორის საწინააღმდეგო ზომებს იღებენ და სამხედრო საქმის წარმოებას მხოლოდ აფერხებენ, ყველა საქმეები აწეწილ-დაწეწილია, როგორც მეთაურები. ზოგიერთ გამონაკლისით, ისე ჯარისკაცები თავის მოვალეობას სამშობლოს და ხალხის წინაშე სინიდისიერათ ვერ ასრულებენ, ჯარში სრულებით არ არის დისციპლინა ის დაეცა. სხვა და სხვა. „გესმის ყოველივე ეს სარწმუნო. მცოდნე პირთაგან, ჯარისკაცები საერთოდ სულის კვეთებას ოზურგეთში დამყარებულ უნუგეშო სასოწარკვეთილ სულისკვეთებას დ შავი ფიქრები თავს დაგსტრიალებენ, მოსვენებას არ გაძლევენ...

ბათომის დაცემის ამბავი გლოვის ზარივით მოედო მთელს ქალაქს. ყველას სახეზე რაღაც უსაზღვრო, მწვავე სევდა და მწუხარება იხატება. ქალები სტირიან, ყველა გრძნობს, რომ რაღაც საშინელი და ამასთანავე სამარცხვინო მოხდა ჩვენს ცხოვრებაში, რომ ამ დანაშაულის გამოსწორება შეუძლებელია, რომ შველა, იმედი არსაიდან არის. რომ თვითონვე ჩვენი ხელით გავითხარეთ ჩვენთვის სამარე და მხოლოდ ახლა ვიგრძენით, თუ რა დამღუპველი, სამარცვინო საქმე ჩაგვიდენია... მეორე დღეს ოზურგეთში სოფლებიდან ჩამოვიდა მრავალი ჯარისკაცი, მათაც ეგრძნოთ ბათომის ასე სამარცხვინოდ დაკარგვის დანაშაულობა და მოითხოვდნენ გალაშქრებას ბათომზე. მაგრამ, როდესაც მათ გაიგეს, რომ ბათომზე გალაშქრება ყოვლად შეუძლებელია და ახლაც გვმართებს ხხოლოდ ძველი საზღვრების დაცვა-გამაგრება, ბევრს მათგანს გული აუცრუვდა და თავთავიანთ სახლებში მიიფანტ-მოიფანტნენ. 4 აპრილს ჩამოვიდა ოზურგეთში მეოთხე პოლკის შტაბი და მთელი ძალა უფლება გურიის დაცვისა გადაეცა ამ შტაბის ხელში. პოლკოვნიკმა წერეთელმა მიმართა დაშინებულ ხალხს სიტყვით, მოუწოდა მშვიდობიანი მუშაობისაკენ და შეჰპირდა ენერგიული ზომების მიღებას მათი მყუდრო ცხოვრების უზრუნველსაყოფად. დანამდვილებით არ ვიცი, თუ რაში გამოიხატა ენერგიული მოქმედება პოლკოვნიკ წერეთლისა, თუ რა გააკეთა მან რაზედ ან ვისზედ ამყარებდა ის თავის იმედებს. მაგრამ ეს კი ვიცი, რომ მთელი ოზურგეთის და ახლო-მახლო სოფლების მცხოვრებთათვის შორის 7 აპრილს მომხდარი შემოსევა ოსმალთა ჯარისა სრულიად მოულოდნელი იყო და ყველა ისე გაიქცა თავის სახლიდან, რომ არავის თითქმის არაფერი გაუტანია. ცოტა წინააღმდეგობის გაწევის შემდეგ ჩვენმა ჯარმა სწრაფად დაიხია უკან და მტერი ორ საათში მოადგა ოზურგეთს და რომ მოენდომებინა საღამოს 8—9 საათზე კიდეც შემოვიდა თავისუფლად შიგ. ვინ არის უმთავრესად დამნაშავე გურიის ცხოვრების ისტორიაში ამ სამარცხვინო მოვლენის, ამას მომავალი გამოიკვლევს, ხოლო ბათომის და ოზურგეთის ასე სამარცხვინოდ დაცემის მაგალითი საუკეთესო მაჩვენებელია იმის, თუ რამდენ მიუტევებელ დაუდევრობა-უდარდელობას ვიჩენთ ქართველები თვით უპირველეს, მთელი ერის საარსებო ინტერესების დაცვის საქმეში...

უეცრად ცნობა მოვიდა, რომ სოფელ ნასაკირალში და ნგომარში დიდძალი ჯარი მოვიდა ლანჩხუთიდან და ნამდვილი ბრძოლა ოსმალოებთან გაიმართებაო. სამშაბათს, აპრილის 10 ჩვენმა ჯარმა კიდეც დაიწყო შემოტევა ნატანებ ვაშნარის მხრივ, ბრწყინვალედაც გაიმარჯვა, მაგრამ დროებითმა გარიგებამ მოუსწრო და ოსმალოები ისევ ოზურგეთში დარჩნენ. ამის შემდეგ გურიის ყველა სოფლებიდან დაიწყეს დენა მრავალად ჯარის-კაცებმა და სულ რამოდენიმე დღის განმავლობაში მარტო მეოთხე პოლკში, რომელიც ნასაკირალის მხრივ იდგა, 3500 კაცი შეგროვდა. ეს ძალები დანაწილებულ იქმნენ ოზურგეთის მოსაზღვრე სოფლებში.

მთელი ორი თვის განმავლობაში ვაკვირდებოდი გურული ჯარისკაცების სულისკვეთებას და შემიძლია თამამად ვსთქვა, რომ თუ ოდესმე მას სწყურია ომი და მტერთან უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე შებრძოლება, თუ მასში გრძნობას თავმოყვარეობისას და სამშობლოს სიყვარულისას ოდესმე მძლავრად უფეთქია—ეს იყო ამ ხანებში და გურული ჯარის-კაციც შესძლებდა გურიის სირცხვილიდან ამოყვანას, შესძლებდა სამშობლოსათვის თავდადებას და შესძლებდა არა იმიტომ, რომ ამისაკენ მას მოუწოდებნენ გამართულ უფერულ მიტინგებზე თვით გრძნობა გამოფიტულნი მყვირალა ორატორები, არამედ იმიტომ, რომ ცხოვრებამ ნათლად, აშკარად დაანახვა, დაარწმუნა ის, რომ „სჯობს სიცოცხლესა ნაძრახსა-სიკვდილი სახელოვანი“.

გურულებს არ დასცალდათ სირცხვილიდან ამოსვლა, მათი ოდესდაც ბრწყინვალე შარავანდედით შემოსილი რაინდული სახელი დაჩრდილულ-შებღალული დარჩა, ომი შესწყდა და ჩვენც უბრძოლველად შევედით ოსმალოების მიერ მიტოვებულ ოზურგეთში. ამ მოვლენას თითქმის არავითარი სიხარული არ გამოუწვევია ჩვენს ჯარში.

—

თითქმის ორი თვე დაჰყო ოსმალთა ჯარმა ოზურგეთში და ამ ხნის განმავლობაში საგრძნობლად შესცვალა მისი სახე. უწინ კოხტა, სუფთა და სიცოცხლით აღსავსე ქალაქი დღეს გაბინძურებულ-გაყვერანებულია. თითქმის არც ერთი სახლი, არც ერთი დუქანი დაუზიანებელი არ გადარჩენილა, გაფთრებულ, ველურ ჯარის-კაცების და ცარცვა-რბევის უსაზღვრო სურვილით გატაცებულს ჩვენს მომძეებს აპირელქობულეთლების შემოსევას პირველ ორ დღეს საშინელი ხასიათი მიეღო. უპატრონოდ, უსახსროდ მიტოვებულ, მიგდებულ ქალაქს ნაძირალთა ბრბოები დაეპატრონენ. ქალაქში სულ რაღაც 200 კაცი დარჩენილიყო (უმთავრესად მოხუცნი და ბავშვები), მაგრამ ვერავინ ბედადგა პირველ ორ დღეს გარეთ გამოსვლას სიკვდილის შიშით, მხოლოდ მესამე დღეს რამოდენიმე მცხოვრებლების შუამდგომლობით, დაყენებულ იქმნა დუქნებზე ყარაულები და აკრძალული ცარცვა-რბევა. ოსმალოთა ჯარის უფროსს ძლიერ უკვირდა თურმე მცხოვრებლების გასვლა ქალაქიდან და ყველაზე უფრო კი თვითმართველობის მოქმედება. „დამის 9 საათიდან დაწყებული დილის 9 საათამდის ვუცდიდი მე ექადიზე თეთრი ბაირაღის გამოჩენას და ქალაქის დელეგაცის, მაგრამ, როდესაც გაგზავნილმა მზვერავებმა გადმომცეს ბოლოს, რომ ოზურგეთში ერთი მცხოვრებიც არ დარჩენილაო, მაშინ ნება დავრთე ჯარს შესეოდა ქალაქს. ქალაქში ცოტათი წესიერების აღდგენის შემდეგ დარჩენილმა მცხოვრებლებმა მიმართეს თხოვნით ჯარების უფროსს, რათა მომავალში ქალაქი უზრუნველყოფილიყო მაინც დარბევისაგან. უფროსმა მოითხოვა ქალაქის წარმომადგენელი, რომელთანაც ერთად ის იზრუნებდა ქალაქში წესიერების დამყარებისათვის რადგან ოფიციალური წარმომადგენელი ქალაქისა არავინ იყო დარჩენილი, ამიტომ მცხოვრებლებმა თავის შორის ამოირჩიეს ოზურგეთში მომწყვდეული მოქალაქე ელისე ანთელიძე და მას მიანდვეს დროებით ქალაქის საქმეების გაძღოლა. ეს პატიოსანი ადამიანიც დაუღალავი ენერგით შეუდგა საქმის წარმოებას და მისი თავდადებული შრომა-მუყაითობის ბრალია უმთავრესად ის, რომ დღეს ქალაქი გადამწვარი არ არის მაინც, რომ ქალაქის აფთიაქის, ხაზინის, თვითმართველობის რამოდენიმე ქონება—საბუთები გადარჩენილია, რომ შიგ მომწყვდეული უპატრონოდ მიგდებული მოხუცნი და ბავშვები სიმშილით არ დაოხოცილან; იყო აგრეთვე მრავალი შეთხვევები, როცა მან გაუშვებინა ჯარისკაცებს დაპერილი ოზურგეთის მცხოვრებლები. გადაურჩინა ბევრს წაყვანილი და წაღებული საქონელი და ყველა ამას სჩადიოდა იმ დროს, როცა ველური ჯარისკაცებით სავსე იყო ქალაქი და მათი ამხედრება თავის წინააღმდეგ ზედმიწევნით სახიფათო იყო. მისი მეცადინეობით აიხსნება ის, რომ უკანასკნელ დღეებამდის 60 დუქნამდე გაუტეხელი იყო და ბევრს სახლებში კიდევ რადაც გადარჩენილი, მაგრამ ქალაქის დატოვების წინა დამით და დილას გასვლის ხანსაც ესენიც ჯარისკაცების და ზოგიერთი აფიცრების მიერ გატეხილ და წაღებულ იქმნა ყოველივე ეს მოხდა მიტომ, რომ ერთმა ადამიანმა ვერ შესძლო ერთს და იმავე დროს გასწვდომა ყველა უპატრონოდ მიტოვებულ სახლებ-დუქნებისა. საერთოდ, შეიძლება ითქვას, რომ ელისე ანთელიძემ დიდი სამსახური გაუწია ქალაქ ოზურგეთს მისი გაჭირვების დროს და თუ ვინმემ ოზურგეთის მაზრაში შეასრულა პირნათლად თავისი მოვალეობა სამშობლოს და ხალხის წინაშე, ეს უპირველეს ყოვლისა უნდა ითქვას მასზე და ამიტომ ჭორები გავრცელებული გარეთ მყოფ ხალხში მისი მოქმედების შესახებ სავსებით უმართებულია და ყოველგვარ ნიადაგს მოკლებული.

გ. ნაკაშიძე.

გამომცემელი
ალექსანდრ შინარეულაძე
რწმუნებული მთავარ კომიტეტისა

კბილის ექიმის
ვ. ი. ჭიჭინაძის
კაბინეტი
ავადმყოფებს ღებულობენ კბილის ექიმები: ვ. ი. ჭიჭინაძე, ვ. დ. მირიანაშვილი და ს. ი. ჩარკვიანი 9—2 და 5—7-მდე.
მიხეილის პროსპ. 78. 591

ექიმი
დ. ი. ჯაფარიძე
შინაგანის, ყურის, ყელის და ცხვირის ნნეულებანი. ავადმყოფებს მიიღებს დილით 11—1 ს. საღამოს 5—7 ს. მაისის ქუჩა № 7. ტელეფ. 17—49.
1153

ექიმი
დ. ვ. ჯავახიშვილი
იღებს შინაგან. და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ, ყოველ დღე, კვირის გარდა საღამოს 5—7 საათამდე. გუნიბის ქუჩ. № 41. ტელეფ. 14—09. 1032

ექიმი
ვ. მუსხელიშვილი
იღებს ავადმყოფთ დღის 12—2 საათ ყორღანოვის ქ. № 6.

ექიმი
ნ. ი. მახვილაძე
იღებს სპეციალურად მალარიით (ციება) და მისი შედეგებით დასნეულებულთ, ხიხლის ნაკლებობით, გულის, ფილტვის, ქარებით და სხვ. შინაგან ხნეულებით ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 4—6 ს. ელექტრიზაცია და მასსაჟი. მისამართი მუხკოვის ქ. № 11. 426

ექიმი
ფ. ა. მიქელაძე
მიიღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველ-დღე საღამოს 6—7 საათამდე, მიხეილის პროსპექტი № 117.

ექიმი
პავლე არდაზიანი
დაბრუნდა. იღებს ბავშვთა და შინაგან ავადმყოფთ, დილის 8—9 ს. და საღ. 4—6 ს. ფეოდოროვის ქ. 12, 9 უბანი. 1002

თვალის სამკურნალო
მუდმივი საწოლით
ექიმ დონხინისა
რომელიც დიდი ხნის განმავლობაში ასისტენტად იყო ვენნასა და პარიზში, თვალის კლინიკებში. თვალით ავადმყოფნი მიიღებიან დილის 9—1 საათამდე და საღამოს 4—7 ს. მიხეილის პრეს. № 141 (აპოლოს კინო-თეატრის მახლობლად). მძიმე და საოპერაციო ავადმყოფები სრული პანსიონითაც მიიღებიან. 620

ექიმი
გ. ვ. ფუხაძე
იღებს საღამისაქრო ავადმყოფებს საღამოს 5—6 ს.-დე ყვირა დღეს გარდა. მისამართი: დიდი მთავრის ქ. № 67, ოფიცერთა საგანმანათლებელ საზოგადოების შენობის პირდაპირ, სახლი ფეოდოროვ. 5—77. 1030

ექიმი
კ. ტყეშელაშვილი
დებულობს ავადმყოფებს ვენერიული, საშარდე და სასქესე მილის ნნეულებანი, სიფილისი (606 და 914 შეშხაპუნება). საღამოობით 5½—7 საათ. ყოველ დღე გარდა კვირისა კერძო სამკურნალო მიხაილოვის პროსპექტი № 167. 200

ექიმი
ქ. ლ. შალამბერიძე
იღებს საბებიო და საშვილოსნოს ავადმყოფთ, საღამოს 5—7 ს. მისამართი პეტროგრადის ქ. № 7. 1027

ექიმი
დ. შარაშანიძე
იღებს ყოველ დღე შინაგან და ბავშთა ნნეულებიან ავადმყოფთ დილის 11—2 ს., საღამოობით 5—8 საათამდე. ბაგლოვის ქუჩა, № 7. 2150

მედიცინის დოქტორი
მიუნხენის უნივერსიტეტისა
ნ. ლ. ტურიაშვილი
იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე 12—2 შუადღ. და 4—5 საღ.
შინაგანი, ბავშვებისა, საბებიო და საშვილოსნოს ნნეულებანი.
ნიკოლოზის ქუჩა № 7. სიმხოვიჩის აფთიაქის გვერდით. 624

მარტის 20 გაიხსნა
ანალ. სამკურნალო
ბავშვთა ბავშვებისათვის
ექიმ. ე. ბ. ძაინარიშვილის
და ლ. ბ. ნაზარეტიანცის
საავადმყოფოში იარსებებს კბილის ხაიკიმო კაბინეთი ხელოვნურ კბილების ტეხნიკური ლაბორატორიით.
მიხეილის პროსპექტის და „კირჩნი“ ქუჩ. კუთხე № 22 (შესავალი კირჩნი ქუჩიდან). ტელეფონი 10—87.
ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 9 საათ. ნაშუადღევის 3 ს-დე. ვენერიულ და სიფილისის ავადმყოფების მიღება—საღამოს 5—8-მდის. ქალების და ბავშვების მიღება 4—5 ს. დარიბები უფასოდ მიიღებიან კვირაობით 10—12 ს. 327

ექიმ ნავასარდიანის
პირველი კერძო
სამკურნალო
(დაარსებულია 1880 წელს).
ბორონცოვის ძეგლის პირდაპირ
უოველ დღე (გარდა კვირისა
დილით:
„606“ და „914“ 11—12 ს.
ბ. ა. ნავასარდიანი—11—12 ს. ქირურგიული და ვენერიული (სიფილის. ავადმყ.)
ვ. ი. მაშნერი: 9—10 ს. ქალებისა და საშარდისა.
ბ. ვ. აგახაროვი: 9½—2 ს. ბავშვთა შინაგანი ავადმყ.
ავეტისიანი—კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს 11½ ს.
მ. ვ. ბარხუდაროვი: 1—2 ს. ქალებისა და საბებიო ავადმყ.
მ. მ. ბენიამოვიჩი: 10—12 ს. ყურისა, ყელისა და ცხვირის ნნეულებანი.
ხ ა ღ ა მ ო თ ი:
ა. ნ. იხაკიანი: 6—7 ს. ქალური ავადმყ. და ქირურგიული.
რჩევა-დარიგება 1 მან. ხელმოკლეთათვის უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მორიგებით.
სამკურნალოს დირექტორი მედიცინის დოქტორი ა. ნავასარდიანი. 1010

ექიმი
ს. ზ. მირზოევი
უფროსი ორდინატორი ტფილისის თვალთა საავადმყოფოსი, იღებს 4—6 ს., გარდა კვირისა. მისამართი: სვერგიფვის ქ. № 1. მეორე სართული. 1009

ექიმი
ი. ი. გერიშვილი
დაბრუნდა და განაახლა მიღება ვენერიული, საშარდე ორგანოების, სიფილისის (შეშხაპუნება 606—914) და კანის ავადმყოფობისა. დილით 9—12 ს. და საღამოთი 5—8 ს. ქალების მიღება 12—1 ს. კვირაობით მხოლოდ დილით. მიხაილოვის შესახვევი სასტუმრო „ნოეს“ პირდაპირ № 8. 450

განცხადება
ტფილისის საქალაქო
საკრედიტო საზოგადოება

ამით აცხადებს, რომ 1918 წ. 29 ივნისს, დილის 11 საათზე გამგეობის შენობაში პუშკინის ქუჩაზე მოხდება საჯარო ვაჭრობა ფეძრავ მამულებსს ამ საზოგადოებიდან გატანილ სესხზე დაწესებულ გარდასახადთა შემოუტანლობის გამო თანახმად §§ 11, 12 და 13 ტფილისის საქალაქო საკრედიტო საზოგადოების წესდებისა. მეორე ვაჭრობა არ იქნება. საჭირო ცნობები გასაყიდ მამულების შესახებ დაბეჭდილია გაზეთ „კავკაზის“ 104, 105 და 106 ნომრებში.

დაწვრილებითი ცნობების მიღება შეიძლება საზოგადოების გამგეობაში ყოველ დღე 10—2 საათამდე. 1195

სტამბა
„სახალხო საქმე“
იღებს ყოველგვარ სასტამბო საქმეებს: ყოველნაირ გამოცემათა, აფიშების, სადარბაზო ბარათების, კანტორის წიგნების და სხვათა დაბეჭდვას.
საქმე სრულდება სუფთად და თავის დროზე.
კანტორა მოთავსებულია ქუჩის პირად. ბარონის ქუჩა № 14. ტელეფონი 17—96.